

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2019

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Θέματα και Απαντήσεις

Επιμέλεια: Ομάδα Φιλολόγων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον

ΓΥΜΝΑΣΙΟ / ΛΥΚΕΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον

<http://www.othisi.gr>

Παρασκευή, 14 Ιουνίου 2019
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

A1. KEIMENA

KEIMENA

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. Discurrens miles pedes eius animadvertit.

Tandem puella, longā morā standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi meā sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amāvit; postea is puellam in matrimonium duxit.

Caesar ex captīvis cognoscit quae apud Cicerōnem gerantur quantōque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuādet ut ad Cicerōnem epistolam deferat. Curat et providet nē, interceptā epistolā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Αφού διώχθηκε από τους δολοφόνους του Καλιγούλα, είχε αποσυρθεί σε μια θερινή κατοικία που ονομάζεται Ερμαίο. Λίγο αργότερα, επειδή τρομοκρατήθηκε από τα νέα της σφαγής, σύρθηκε προς το πιο κοντινό λιακωτό και κρύφτηκε ανάμεσα στα παραπετάσματα που κρέμονταν στην πόρτα. Ένας στρατιώτης, καθώς (ή: που) έτρεχε εδώ κι εκεί, παρατήρησε τα πόδια του.

Στο τέλος η κοπέλα, κουρασμένη από την πολλή ορθοστασία, ζήτησε από τη θεία (της) να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση της. Τότε η Καικιλία είπε στην κοπέλα: «εγώ ευχαρίστως σου παραχωρώ τη θέση μου». Λίγο αργότερα η ίδια η πραγματικότητα επιβεβαίωσε αυτόν τον λόγο. Πέθανε δηλαδή η Καικιλία, την οποία ο Μέτελλος, όσο έζησε, αγάπησε πολύ· έπειτα αυτός πήρε την κοπέλα για γυναίκα του (ή: οδήγησε την κοπέλα σε γάμο).

Ο Καίσαρας πληροφορείται από τους αιχμαλώτους τι συμβαίνει στο στρατόπεδο του Κικέρωνα και σε πόσο μεγάλο κίνδυνο βρίσκονται τα πράγματα. Τότε πείθει κάποιον από τους Γαλάτες ιππείς να μεταφέρει (μια) επιστολή στον Κικέρωνα. Φροντίζει και προνοεί να μην μαθευτούν τα σχέδιά μας από τους εχθρούς, αν αρπάξουν την επιστολή (πριν φτάσει στον προορισμό της).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β1.

Β1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

nomen	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
caedis	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
vela	: την κλητική του πληθυντικού αριθμού
foribus	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
puellae	: την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό
sede	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Нoc	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
res	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
cuidam	: την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
nostra	: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος.

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

nomen	: nomina
caedis	: caedium
vela	: vela
foribus	: fores
puellae	: puellis
sede	: sedum
Нoc	: hae
res	: re
cuidam	: quiddam
nostra	: nostra

Β1β. Να γράψετε για τις παρακάτω λέξεις:

proximum	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
longā	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
libenter	: τον υπερθετικό βαθμό
multum	: τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό.

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

proximum	: propius
longā	: longiore
libenter	: libentissime
multum	: plus, plurimum

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β2.

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

recesserat	: την αφαιρετική του σουπίνου
prorepsit	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
animadvertit	: την ονομαστική του ενικού αριθμού της μετοχής του ενεστώτα στο θηλυκό γένος
rogāvit	: το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
dixit	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
gerantur	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην παθητική περιφραστική συζυγία (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
sit	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
persuādet	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
deferat	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή και την αφαιρετική του γερονδίου.

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

recesserat	: recessu
prorepsit	: prorepunt
animadvertit	: animadvertens
rogāvit	: roget
dixit	: dic
gerantur	: gerenda sunt
sit	: sunt
persuādet	: persuaserunt (persuasere)
deferat	: defer, deferendo

B2β. mortua est: να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική όλων των χρόνων (όπου είναι αναγκαίο, να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος).

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

moriatur, moreretur, moritura sit, mortua sit, mortua esset, -.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ1

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

ab insidiatōribus : είναι..... ΣΤΟ

cui : είναι..... ΣΤΟ.....

standi : είναι..... ΣΤΟ

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

ab insidiatōribus : είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου (εμπρόθετο επειδή είναι έμψυχο) στη μετοχή «exclusus»

cui : είναι δοτική προσωπική κτητική στο ρήμα «est»

standi : είναι γενική γερουνδίου ως γενική αντικειμενική στο ουσιαστικό «mora» (ή: γενική ως συμπλήρωμα στο ουσιαστικό «mora»)

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:

«... **ut [Gallus] ad Cicerōnem epistulam deferat**» (μονάδες 3).

«... **nē nostra consilia ab hostibus cognoscantur**» (μονάδες 4).

Μονάδες 7

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«...**ut epistula a Gallo ad Ciceronem deferatur**»

«...**ne hostes nostra consilia cognoscant**»

Γ1γ. «**ad solarium**»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 2

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

e(x), de, a(b) solario

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ2

Γ2α. Στο δεύτερο κείμενο («**Tandem [...] duxit**»), αφού εντοπίσετε τους δευτερεύουσες προτάσεις, να τις καταγράψετε στο τετράδιό σας (μονάδες 3) και να αναγνωρίσετε το είδος τους (μονάδες 3).

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«**ut sibi paulisper loco cederet**»: δευτερεύουσα (ονοματική) βουλητική πρόταση.
 «**quam Metellus multum amavit**»: δευτερεύουσα (επιθετική) αναφορική πρόταση.
 «**dum vixit**»: δευτερεύουσα (επιρρηματική) χρονική πρόταση.

Γ2β. «**quae apud Cicerōnem gerantur**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«**quae apud Ciceronem gerantur**»: δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση ως αντικείμενο στο ρήμα «cognoscit». Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία «quae», γιατί εκφράζει μερική άγνοια. Εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι πλάγιες ερωτήσεις, γιατί θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της: συγκεκριμένα χρόνου ενεστώτα (gerantur), επειδή το ρήμα εξάρτησης είναι αρκτικού χρόνου (cognoscit) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2γ. «**[Claudius] inter vela praetenta foribus se abdidit**»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση χρησιμοποιώντας ως υποκείμενο το «tu» και κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Μονάδες 2

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«Tu inter vela praetenta foribus te abdidisti.»

Γ2δ. «**exterritus**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 2) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 2).

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«**quod (quia, quoniam) exterritus erat**» (αντικειμενική αιτιολογία)

«**cum exterritus esset**» (αιτιολογία ως αποτέλεσμα μιας εσωτερικής, λογικής διεργασίας)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στα θέματα των Λατινικών ζητείται μετάφραση αποσπασμάτων από τα διδαγμένα κείμενα 20, 38 και 45 του σχολικού εγχειριδίου. Τα ζητούμενα που αφορούν τη γραμματική καλύπτουν ευρύ φάσμα της ύλης και απαιτούν προσοχή στην απάντησή τους. Οι συντακτικές παρατηρήσεις στηρίζονται στη θεωρία του σχολικού βιβλίου, προϋποθέτουν όμως επαρκή προετοιμασία και συνδυαστική ικανότητα από την πλευρά των υποψηφίων.

